

KATKEND RAAMATUST I Minu isa Tõnu Kilgas - mees, kes kõndis omapäi, kuid janunes armastuse järele

„See on lugu minu isast, nagu mina seda mäletan ja tean, ausalt, ülistamata ja ilustamata,“ ütleb teatrilegend Tõnu Kilgase tütar Ellen. „See raamat on südamlilik ja värvikas ülevaade ühest humoorikast ja tembutavast poisiklutist, noorest kirglikust muusikust ja artistist, romantilisest, töökast ja andekast mehest ning tema edust ja eksimustest.“

Isa rääkis alati endale omaselt tõsimeeli, et tegelikult kuulub esimese nn. oma teatri looja au hoopis talle. See asus Tartus, Staadioni tänaval, kus ta koos oma vanemate, Eesti teatri suurkujude, Ellen Kaarma ja Lembit Mägediga koos elas. Tõnu Kilgase poolt ainuisikuliselt asutatud Eesti esimese erateatri nimeks sai Tüandri Tõnni Nukuteater. Selles teatris oli tollal palgal vaid üks näitleja – Tõnu Kilgas, parajalt paks poiss, keda koolis seetõttu Tüandriks hüüti. Näitleja Tüander tegutses oma teatris veel ka direktori, kunstniku, peanäitejuhi, lavapoisi, piletimüüja ning müügiosakonna juhina. Ta maalimis valmis sildid „Tulge Tüandri nukuteatrisse!“ ning lasi sõpradel plakatid tänavapostidele ning aedadele kleepida, et inimesed ikka teaks, millal ja kuhu tema etendusi vaatama tulla.

/---/

Estonia teatris, Sulev Nõmmiku lavastuses „Pipi Pikksukk“, oli isa varga rollil eriline menu. Vargad olid Arvo Laid ja Tõnu Kilgas, teine paar oli Peeter Karell ja Väino Aren. Ühes stseenis oli kokku lepitud, et Pipi kallab otse keefiripakist keefirit isale suhu. Ühel etendusel läks isa mänguga nii hoogu, et lasi partneril keefirit aga muudkui kallata, nii palju kui suhu mahtus ja vähegi kugistada kannatas. Kogu asi lõppes aga vaalaskala kombel kogu sisseahmitud koguse välja purtsatamise ja lavale tekkinud keefiriuputusega. Järgmises stseenis, kui Pipi varastega kakleb, neid kõiega kinni seob ja tagasi lahti harutab, keerutas isa end mängutuhinas vurrina mööda lava, kuid sai nii suure hoo sisse, et libises kogemata laval olevas suures keefiriloigus, prantsatas korraliku pauguga orkestriauku, lõhkus ära ühe noodipuldi ning sai endale otsaette kolossaalselt suure muhu – hea, et ta üldse ellu jäi.

Vaheajal istus isa teise korruse vahekoridoris, suur punane muhk

epl.delfi.ee

Estonia teater
Noorsooteater
Teater

otsa ees. Trepist tuli üles Tiiu Randviir, vaatas isale otsa ja ütles:
„Einoh, sellel mehel lööb anne peast ka juba välja.“